

SUALTI GEZEGENİ

[Hazırlayan] **Asutay AKBAYIR**

Saygıdeğer denizciler merhaba !

Ben Asutay Akbayır. Bir SAT komandosu olan Deniz Subayı Yüksel Akbayır 'ın oğlu olarak, Kasımpaşa Deniz Hastanesinde 1969 yılında dünyaya geldim. Orta Öğrenimimi İstanbul 'da Özel Fransız Koleji Saint Michel 'de, Lise Öğrenimimi Heybeliada Deniz Lisesinde, Üniversite Öğrenimi ODTÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde tamamladım. Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde Öğretim Görevlisiyim, AKUT Sualtı Birim Sorumlusuyum ve 1996 yılından bu yana dalış, cankurtarma ve ilk yardım dallarında eğitim veren bir merkezin sahibiyim.

2001 – 2004 yılları arasında Türkiye Sualtı Sporları Federasyonu Teknik ve Denetleme kurullarında görev yaptım. Milli Takım antrenörlüğü ile onurlandırıldım. Söz konusu tarihlerde Federasyonumuz ile Sahil Güvenlik Komutanlığımız arasındaki ilişkilerin koordinasyonundan sorumlu olarak görevlendirildim ve Dalış Yönetmeliğini hazırlayan kurulda görev yaptım. Genel Kurmay Başkanlığına bağlı çok sayıda birliğimizde özel amaçlı dalış eğitimleri verdim. Ankara dahil bir çok ilimizdeki Sivil Savunma Birliklerimizin Sualtı Arama ve Kurtarma ekiplerinin kurulmasında ve eğitimlerinde gönüllü olarak görevler aldım ve bu sebeple Ankara Valiliği tarafından takdirname ile ödüllendirildim. AKUT ve Sivil Savunma bünyesinde çok sayıda arama ve kurtarma operasyonuna katıldım. 3 yıl üst üste Sahil Güvenlik İzcilerimizin sualtı eğitimlerini verdim. Başta Yasemin DALKILIÇ olmak üzere üç Dünya rekortmeni serbest dalış sporcumuzun dalış amirliği ve sualtı güvenliğinden sorumlu olarak görev yaptım. Uluslararası Dalış Eğitmenleri Profesyonel Birliği tarafından “Dalış Eğitiminde Mükemmellik” ödülü ve “Altın Kurs Direktörlüğü” ünvanıyla onurlandırıldım. TRT için çekimlerini gerçekleştirdiğim ve halen yayınlanan 6 bölümlük bir sualtı belgeseli ile ülkemiz dalış turizmine elimden geldiğince katkı sağlamaya çalıştım. Yurt dışında aldığım özel Karışım Gaz Derin Su Dalgıçlığı eğitimimim sayesinde çok sayıda derin su operasyonunda görev aldım ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde gerçekleştirdiğim 140 metre dalışı ile yerli ve yabancı basında yer aldım.

Bu yazım ile, denizlerimizi koruyan siz değerli Sahil Güvenlik mensuplarına değişik bir açıdan denizlerimizin altını yani “Sualtı Gezegenini” anlatmayı ve çevremiz ile ilgili bazı hassas konulara dikkat çekmeyi hedefledim. Umarım bu vesile ile “yaşama sevincim” olan denizlerimiz ve sualtıcılık felsefesi adına bir nebze olsun katkı sağlayabilirim.

Şanslıyım çünkü denizciyim...

Şanslıydım çünkü konuşmayı öğrenip etrafımdaki insanlarla iletişim kurmaya başladığım yıllarda (ailenin tek çocuğu olduğumdan mı bilmem) babamın beni hiç yanından ayırmadığını hatırlıyorum. Tabi ki bahsetmek istediğim “şans” şerefli bir Türk Subayının oğlu olmanın ötesinde onunla aynı şerefi paylaşan yüzlerce Denizcinin içinde büyümüş olmamdır ki bunların çok büyük bir çoğunluğu SAT çılar, SAS çılar ve Çubuklu Dalgıç Okulu dalgıçlarından oluşuyordu. Bugün 43 yaşındayım tüm yaşadıklarım ve macera dolu bir hayata rağmen hayatımın en güzel yılları hangileriydi diye sorulduğunda hala o güzel insanların arasında geçirdiğim yılları ve askeri okul anılarımı anlatırım...

Evet yanlış duymadınız, ben de sizlerden biriydim. Zaten yetiştiriliş tarzım ve büyürken gördüklerim sebebiyle başka bir meslek edinmeyi hayal etmem bile düşünülemezdi... 1984–1988 arası yıllarım Heybeliada Deniz Lisesinde 6000 ler devresinin (1992 Deniz Harp Mezunları) 6089 numaralı bireyi olarak geçti... Ve birlikteliğimiz bugüne kadar hep devam etti.

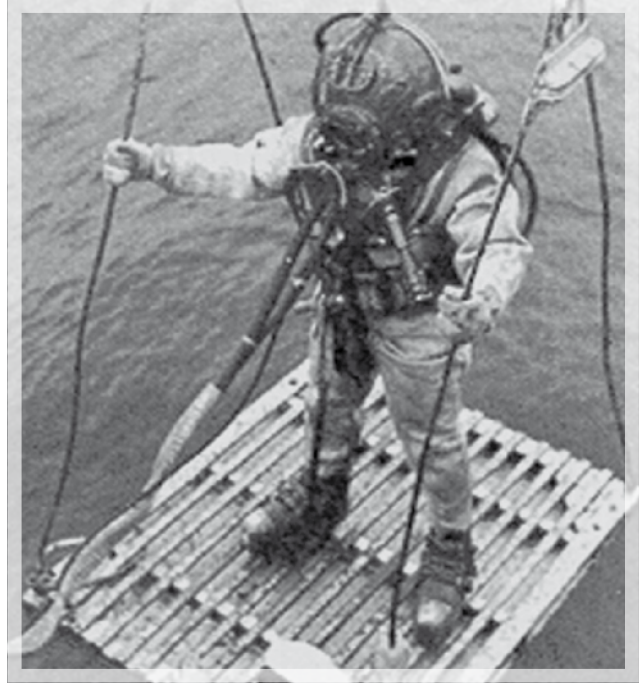
Kısaca, çocukluk yıllarım denizcilerin içinde geçti, ergenlik çağımı Heybeliada Deniz Lisesinde yaşadım. Kurtarma ve Sualtı Komutanlığı bünyesinde 1987 yılında kurbağaadam kursumu tamamladım, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Plan Prensipler Dairesi Antlaşmalar Şubesinde bir buçuk yıl yedek subay olarak görev yaptım, Genel Kurmay Başkanlığı bünyesindeki sayısız birliğe gönüllü olarak özel dalış eğitimleri verdim, Sahil Güvenlik Komutanlığımızın Antalya 'daki eğitim birliği önünde kamp kuran "Sahil Deniz İzcilerine" defalarca eğitimler verdim ve deneme dalışları yaptırdım, kamplarında günlerce kaldım. Kalbim hep denizcilerle oldu...

Bu yazımda siz değerli Sahil Güvenlik mensuplarına, 13 yaşından bu yana 30 yıldır sürdürdüğüm sualtıcılık aktivitelerimde yaşadıklarım ve edindiğim tecrübelerden yola çıkarak, sizlerin koruduğu, kolladığı cennet denizlerimizin "altından" bahsetmeye çalışacağım. Bunu yaparken de zaman zaman, 1959 yılında Deniz Harp Okulundan mezun olarak göreve başlayan, 1963 yılından itibaren de "sualtıcı" olan, çok uzun yıllar SAT komandosu olarak hizmet verdikten sonra Kutarma ve Sualtı Komutanı olarak emekli olmuş olan Emekli Deniz Kıdemli Albay ve "babam" Yüksel AKBAYIR 'ın bana anlattıklarına atıfta bulunacağım. Zira o yıllarla ilgili olarak dinlediklerim ile kendi gözlemlediğim "günümüz" sualtıcılığını mukayese ettiğimde, nereden nereye geldiğimiz gerçeğini açıklayabilmem çok daha mümkün hale gelecek.

Dalgıçlık ! Nereden nereye ...

Şanslıydım, gözümü sualtıcıların içinde açtım dünyaya... O zamanlar İstanbul Boğazının Karadeniz'e açıldığı o coşkun sulara, gizli kalmış bir cennet vardı tepelerin eteklerinde. "Keçilik" denirdi oraya. Böğürtlenler, doğa ve deniz... Bir de SAT çı sualtıcılar... Orası gizli ve masmavi dünyasıydı onların. Birkaç baraka, ağaçlar, dalış ambarları... 1970 li yıllarda, hayranlıkla izlediğim SAT çıların aralarındaki bağ ve dayanışmaya hayranlık duymamam mümkün değildi. Sadece onlar mı ? SAS çıların, Kurbağaadamların, İkinci ve Birinci Sınıf Dalgıçların arasında geçen yıllarda o kadar çok şey öğrendim ki onlardan...

Onurlu, disiplinli, kararlı ve bağlı olmayı öğrendim... "İmkansız" ın olmadığını ve hayatı pahasına verilecek mücadeleler sayesinde "imkansız" olarak görülen hedeflere ulaşabileceğini öğrendim. Asla

ama asla vazgeçmemeyi öğrendim... Onlar sayesinde öğrendiklerim ve gördüklerimden sonra da hayatım hiçbir zaman eskisi gibi olmadı, çünkü sualtına bir kez inen ve bir kez olsun gerçek gezegenimizle "emniyetli ellerde" tanışan bir insanın bu "gizli" gezegenden vazgeçmesi asla mümkün değildir.

1960 ve 70 li yıllarda SCUBA (Self Contained Underwater Breathing Apparatus) yani halk tabiriyle "tüplü dalış donanımı" çok çok yeni sayılabilecek bir teknoloji idi. Jacques COUSTEAU ile Emile GAGNAN 'ın müşterek çalışmaları sonucu ortaya çıkan ve yüze bağımlı olmaksızın sualtında nefes almayı mümkün hale getiren scuba donanımı bir, iki ya da üç adet yüksek basınçlı tüp ve bu tüplerin içerisindeki yüksek gaz basıncını dalışta inilen derinliğin basıncına eşitleyen bir regülatör cihazından ibaretti. İnsanoğluna sualtında özgürce yüzerek nefes alabilmek imkanı sağlayan bu donanımın icadı günümüz sivil sualtıcılık sektörünün doğuşuna zemin hazırlamıştır. Zira önceki zamanlarda "dalgıç" denildiğinde akla yüzeydeki bir gemi ya da tekneden destekli olarak, üzerinde çok ağır ve "başlıklı" donanımlarla dalan ve sualtında "yürüyen" dalgıçlar akla gelirdi.

Benim bizzat tanık olduğum ve biraz olsun kullanma şansım olan bu efsanevi dalış donanımımıza MK5 dalış sistemi denirdi. Eski tarihli siyah beyaz filmlerdeki dalgıç sahnelerinde sıkça karşımıza çıkan bu efsanevi donanımının temelleri aslında 1837 yılında Augustus SIEBE isimli bir Alman bilim adamının

tamamen sudan yalıtılmış bir elbise üzerine monte edilen bir dalış başlığını icat etmesiyle atılmıştır. Daha sonraları 1914 yılına gelindiğinde Amerikan Donanmasında kullanılmaya başlanan MK5 dalış sistemi benim Kurtarma ve Sualtı Komutanlığında kurs gördüğüm 1987 yılında halen standart dalgıç donanımıydı... Bildiğim kadarıyla da Türk Deniz Kuvvetlerinde 1990 lı yılların ortasında kullanımdan kaldırıldı. 80 yıl süre ile Dünya dalış endüstrisine hizmet veren MK5 dalış başlığına “efsane” denmesinin tek sebebi 80 yıllık tarihi değil kanımca Dünya sualtı literatürüne giren yüzlerce askeri ve sivil dalgıç hikayesinde kullanılan standart dalış donanımı olmasından kaynaklanmaktadır.

Bakınız Evliya Çelebi çok eski zamanların dalgıçlarını nasıl anlatıyor : “Dalgıçların diğer esnaflar gibi dükkanları yoktu, daha ziyade Galata ve Kasımpaşa ‘da yaşarlardı, oralarda lonca yerleri vardı. Bu dalgıçlar son derece yürekli ve becerikli insanlardı, Hürmüz denizinde inci çıkaran dalgıçlar dahi bizim dalgıçlarımıza rakip olamazlardı. Bu dalgıçlar, ağızlarına zeytinyağı alıp 70 kulaç derinliğe bir çırpıda dalar ve ağızlarındaki zeytinyağını yüzeye bırakırlardı, yüzeye varan her bir zeytinyağı damlası güneşle birleşip suyun altını yıldızlar gibi aydınlatırlardı. Bu dalgıçlar deniz dibinden sünger ve batan gemilerden mallar çıkarırlardı... Dalgıçlar diğer esnaf gibi tepeden tırnağa giyimli ve silahlı dolaşmazlardı, bellerinde birer peştamal ve kulaklarında deniz yaratığı taşları ile çıplak gezerlerdi. Bazılarının ellerinde iki tarafı

kılıca benzer bıçaklar olurdu. Eğer bir gemi batarsa o geminin iplerini palamarlarını bu bıçaklarla keserlerdi”...

Evliya Çelebi ‘nin bu anlatımından yıllar yıllar geçtikten sonra Deniz Kuvvetleri Komutanlığımızın göz bebeği Dalgıç Okulunun da Kasımpaşa ‘da kurulmuş olması bu bölgenin dalgıçlık açısından tarihi önemini artırmaktadır. 1957 yılına gelindiğinde dalgıç okulu (bugünkü adıyla Kurtarma ve Sualtı Komutanlığı) Çubuklu ‘ya taşınmıştır. Hidiv Kasrının altında deniz kıyısında bulunan bu eşsiz güzellikteki komutanlıkta 1987 yılında gördüğüm 3 aylık kurbağaadam kursunun hatıraları hala rüyalarımı süslemektedir. Yakın bir geçmişte Komutanlık Beykoz ‘daki modern binasına taşınmıştır. Bugün gelinen noktada Deniz Kuvvetlerimizin bu nadide birliği, çağın modern teknolojilerine paralel olarak kurbağaadam ve dalgıçların yetiştirilmesinde ve çok çok önemli görevlerin icrasında büyük öneme haizdir. Bu sebeple duvarımda asılı olan ve 30 yıllık sualtıcılık hayatım boyunca aldığım dalgıçlıkla ilgili 40 m üzerindeki sertifikam içerisinde en fazla değer verdiğim ve yanımdan eksik etmediğim en değerli belgem Kurtarma ve Sualtı Komutanlığından almış olduğum diplomamdır.

Sualtı Dünyası ! Nereden nereye ...

Babalarımız, analarımız... Hayatta ayakta durabilmemizi sağlayan insanlar. Onlardan duyduğumuz tek bir cümle ve nasihatın ne denli

“hayati” olduğunu farkına varmamız maalesef çok zaman alır... Kıymetlerini bilmek lazım. Ne mutlu bana ki beni hayata bağlayan “sualtıcılığı” babamdan öğrenmek mümkün oldu... Ve ne mutlu bana ki o eski dalgıçların kendine has metotları ile yetiştirildim.

4-5 yaşlarımdayken en sevdiğim oyuncağım babamın hediye ettiği ve yüzüme uyan ufak bir dalış maskesiymiş... Yüzmekten ziyade maskemle ve şnorkelimle sualtını seyretmek bana daha büyük mutluluk verirdi. Kışları dalamadığım zamanlarda evin içinde maskemin içine su doldurup dolaşmışım. O zamanlar benim için komik bir oyun olan bu becerinin aradan yıllar geçtikten sonra aldığım scuba dalış eğitimlerinde en önemli ve hayati becerilerden biri olduğunu gördüğümde aslında dalgıçlık eğitimimin ne kadar erken başladığını fark etmiştim.

14 yaşına kadar İstanbul ‘da Çubuklu, Beykoz, Anadolu Kavağı ve Rumeli Kavağı bölgelerinde nefesle (tüpsüz) dalışlar yaparak büyüdüm. En büyük hevesim etrafımdaki dalgıçlar gibi tüplü dalışa başlayabilmektir. O zamanlarda sualtında gördüklerimi artık göremiyor olmak ve yine o zamanlarda yanlarında saygıyla eğildiğim ve gözlerimde birer idol olan dalgıçların birer birer aramızdan ayrıldığını gözlemlemek bazen gözyaşlarıma mani olamamama yol açıyor. Çok üzücü...

İlk tüplü dalışımı 1983 yılında babamla birlikte İskenderun Arsuz’da gerçekleştirdim. “Eğitimimin” çok kısa sürdüğünü hatırlıyorum çünkü öncesinde bir su çocuğu olarak yaşantımı sürdürmüştüm. Bu anlamda belki de sualtıcılıkla çok erken yaşlarda tanışma fırsatını bulmanın önemi bir kez daha vurgulanmalı. Ağaç yaşken eğiliyor... Çocuklarımız yaşadıkları gezegene o kadar yabancılar ki.. Dünyamızın % 75 inin sularla kaplı olmasına rağmen bir ömür boyu sualtından ve sualtıcılıktan uzak yaşamak ne kadar trajik... Gerçek dünyayı görmeden “dünyada yaşadığını söylemek” ne kadar gerçekçi?

1938 doğumlu olan babamla hayat hikayelerimiz birbirine çok benzer. Kendisi Kasımpaşa ‘da mütevazı bir ailenin 3 çocuğundan biri olarak çocukluğunu geçirmiş. Yazımın başında da değindiğim gibi Kasımpaşa denince akla ilk dalgıçlar gelir. Babam da onları seyrederek

SAT Komandosu Yüksel AKBAYIR - 1964

büyümüş. Deniz Kuvvetlerimizin Kasımpaşa’daki Dalgıç Okulundaki dalgıçlar, o zamanlar taş kızaklarda denizden kıyıya çekilip kıydan denize indirilen gemilerin bu operasyonlarında görev yaparlarmış. Babam da onların eğitimlerini ve bu dalışları seyredirken onlardan biri olmayı kafasına koymuş. 1952 yılında Heybeliada Deniz Lisesinin sınavlarına girerek başarılı olmuş ve 1959 yılında Deniz Harp Okulundan mezun olduğunda en büyük ideali olan dalgıç okulunda almış soluğu. SAT kursunu başarıyla tamamladıktan sonra da benim bildiğim hep o camiada ve o camiayla yaşadı. Babamın, o yılların sualtıcılığı ile ilgili olarak anlattıklarını dinlediğimde, ne kadar çok canlı türünü tükettiğimizi ve sualtımızı nasıl mahvetmiş olduğumuzu anlıyor ve geri döndüremeyecek olduklarımız için tarifi mümkün olmayan üzüntülere kapılıyorum.

Bugün ülkemizdeki fokların yok denecek kadar azaldığını ve sayılarının 50-60 ı geçmediğini hesaba katarsak babamın 1960 lı yıllara ilişkin anlattığı şu anısı etkileyicidir : İstanbul boğazının Karadeniz istikametinde bulunan KEÇİLİK bölgesine yakın bir yerde bir dalyan bulunmuş, o dalyanın biraz açığında ise boğaz savunması için hazır bekleyen nöbetçi avcı botlarının bağlaması için bir şamandıra mevcutmuş. Dalyan, balık açısından o kadar

bereketliymiş ki aşırı balık bolluğundan faydalanan foklar bölgeyi mekan tutmuşlar. Babamlar da orada eğitim dalışları yaparken foklar onlara yaklaşır ve dostça seyredelermiş. Gözünüzde canlandırmayı dener misiniz ? Dalış eğitimi ve tatbikatlar yapan deniz komandoları (ki lakapları “SEAL” yani “FOK” tur) ve onları seyretmek için yanlarına sokulan foklar... İnsan foklarla gerçek foklar bir arada...

İşte bir başka hikaye : Türk sualtıcılığının efsane isimlerinden Dara ÇETİNKALE ve babam 1960 ların sonlarına doğru Çanakale de bir görev dalışındalar. Babam sualtında tanımlayamadığı dev bir balıkla karşılaşiyor. Ona doğru yaklaşmaya çalışıyor. Su çok bulanık olduğundan balığın türünü anlayamıyor. Elini uzatıyor, balık da ona doğru yaklaşıyor ama söz konusu balık arada bir kol mesafesini sürekli koruyor. Babamın kendisine dokunmasına müsaade etmiyor ama bir yandan da meraklı gözlerle karşılıklı bakışıyorlar. O sırada Dara ÇETİNKALE babama sualtında bir şeyler anlatmaya çalışıyor ama babam büyülenmiş olduğundan mıdır, derinliğin sarhoşluğundan mıdır anlatılanı anlamakta zorlanıyor... En sonunda Dara ÇETİNKALE ağzından dalış regülatörünü çıkararak sualtında babamın kulağına “YUNUUS YUNUUS” diye bağıyor... Bu olay Çanakale’de “Kurtaran” gemisinin görevli bulunduğu bir tatbikat esnasında yaşanmış...

Tarihimizi inceleyenler, savaş yıllarında düşman gemilerinin İzmir’i işgalini engellemek amacıyla bir çok hurda geminin batırıldığını ve bu batıkların da yapay sualtı bariyerleri oluşturarak gemilere geçit vermediğini bilirler. Aradan yıllar geçer ve sene 1974 olur. Babam ve takım arkadaşları dalarak bu gemileri patlayıcılarla bombalamak, parçalara ayırmak ve vinçlerle yerlerinden kaldırarak bölgenin

temizlenmesi amacıyla görevlendirilirler. Ben o yılı hatırlıyorum annemle birlikte orduevinde aylarca kaldığımızı ve babamın her gün her gün bu görev için bütün gün dalarak yorgunluktan tükenmiş olarak geri geldiğini unutamam. Bana anlattıkları ise hafızama kazınmış : “Oğlum o kadar çok o kadar çok balık var ki, sualtında patlattığımız bombaların balıkları öldürmemesi için önce onları uzağa kaçırarak ufak patlayıcılar kullanırdık, bu patlayıcılar onları öldürmez ama korkuturdu. Balıklar korkup kaçınca büyük patlayıcıları kullanırdık.” ... Babam ve arkadaşları birer SAT Komandosu bilinciyle, yani askeri amaçlı dalgıçlar olarak yetiştirilmiş olmalarına rağmen bundan 40 yıl evvel bu hassasiyeti gösterdiklerini anlatıyorlar. Acaba bugün dinamitle balık avcılığı yaparak sualtımıza en büyük zararı veren vatandaşlarımız bu satırlardan biraz olsun ders çıkaramazlar mı ? O yıllarda kendisinden sadece bunları dinlemedim, aynı zamanda İzmir ‘in Narlıdere açıklarının o zamanlarda adeta Kızıldeniz kadar bereketli olduğunu, bugün çok çok nadir rastlanan ve çok pahalı olan balıkların o zamanlarda sürüler halinde dolaştıklarını ve herkesin istediği balığı bolca yiyebildiğini de anlatır babam...

Ben de bunları kısmen yaşadım. Anadolu Kavağında ve boğazda çok daldım.. Su alabildiğine berrak ve tertemizdi. Sürü balıklarının için de yüzerdik. Marmara bugünkü Marmara değildi, boğazlarımız pırlı pırlıdı.. Köyceğiz Dalyan açıklarında yaptığımız dalışlarda tek bir dalışta 30-40 orfoz ve lagos görmek son derece normaldi... Fethiye ‘de Sarıyarlar koyunda her dalışımızda denizatları görürdük. Caretta görmek ve onlar birlikte yüzmek sıradandı... Bu canlılar nereye kayboldular ?

Yok ettiğimiz her canlı ile kendimizi de tükettiğimizi farkında değil miyiz ?

Hala yapılabilecek bir şeyler var...

Keşke mümkün olsa da her “dalgıcın” yanına onun güvenliğini sağlayacak çok iyi bir dalgıç verebilsek.. Keşke mümkün olsa da her “dalanın” yanına sualtını tahrip etmemesi, sualtı canlılarımıza ve kültürel miraslarımıza zarar vermemesi için bir yetkili koyabilsek. Keşke mümkün olsa da gözbebeğimiz “Sahil Güvenliğimiz” her dalgıcı ve sualtının her bölgesini her daim denetim altında tutabilse... Bütün saydıklarımın imkansız bir hayalden öteye geçmeyeceğini hepimiz farkındayız.. Ama hala yapılabilecek bir şeyler var.

1983 yılında ilk tüplü dalışımı gerçekleştirip ilk kez sualtı canlıları ve kültürel varlıklarımıza o kadar yakınlaşınca içimde bir şeyler kıpırdadı. O zamanlarda profesyonel bir dalgıç olmaya karar verdim. 1987 yılında Kurtarma ve Sualtı Komutanlığı bünyesinde kurbağaadam eğitimimi sürdürürken, bunun o yıllarda alınabilecek en iyi dalış eğitimi olduğunu farkındaydım. Ancak bu eğitimin, “sivil” bir eğitim sistemi olmadığını, rekreasyonel ve turistik dalış yapacak olan dalgıç adaylarının bu kadar ağır bir eğitime tabi tutulmalarının mümkün olmadığını görebiliyordum. Amacım, çok çok iyi bir dalgıç olmak ve ileriki yaşantımda çok çok iyi dalgıçlar yetiştirmektir. Ancak Türkiye ‘de henüz gelişmeye başlayan sivil sualtı sektörünün iyi belirlenmiş kuralları ve yönetmelikleri yoktu. Türkiye Sualtı Sporları Federasyonunun ilk yönetmeliğini hatırlıyorum, 1990 yılında yayınlanmıştı ve toplam 3 sayfa idi. Daha uzun bir yönetmeliğe ihtiyaç yoktu çünkü Türkiye ‘de dalgıçlar hala parmakla gösteriliyorlardı.

1988 yılında dalgıçlık hayatımı “sivil” platformda sürdürmeye ve Türkiye ‘de kurulmakta olan dalış endüstrisi uğruna güzel ve hatırlanacak bir şeyler yapmaya karar verdim. İlk adım Üniversite olmalıydı ve öyle yaptım. 1988 yılında girdiğim ODTÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde 4 yıl okuduğum süre içerisinde dalıştan asla kopmamama sağlayan en önemli faktör, ODTÜ Sualtı Topluluğunun kuruluş yıllarında görev yapmış olmamdır. 4 yıllık ODTÜ SAT deneyiminin ardından 1992 yılında mezun olduğumda aklımda hep Türkiye ‘nin merkezi Başkentimiz Ankara ‘da çok donanımlı bir dalış okulu kurmak vardı.

4 yıl kadar süren araştırmalarımda gördüm ki Ankara aslında dalış endüstrisinin merkezi olmaya aday bir şehirdi. İlk önceleri bu söylediğim gerçekten de kulağa çok garip geliyordu. Denizi olmayan Ankara ‘da Dalgıç Okulu ! Babamın bana “Oğlum emin misin ?” derken ki garipseme ifadesi hala gözümün önündedir. Ama ben kararımdan çok emindim, zira Ankara ‘da dalgıç olmak isteyen, denize hasret o kadar çok vatandaşımız vardı ki, bir sohbet ortamında sualtından ve sualtıcılıktan bahis açtığınızda parıldayan gözler size bunu çok açık anlatırdı.

1996 yılı geldiğinde mevcut işletmecilik kariyerime bir yenisini ekleyerek Ankara ‘da dalış okulumu “babamla birlikte” kurdum. Her zaman gurur duyduğum dalış okulumda bugüne kadar 5000 in üzerinde dalgıç, 300 ün üzerinde eğitmen, 500 ün üzerinde ilk yardım uzmanı yetiştirmiş olması, kararımızdaki isabetliliğin bir göstergesidir diye düşünüyoruz. 16 yıllık faaliyetlerimiz boyunca

400 ün üzerinde dalış organizasyonu düzenleyerek Ankara 'lıları ülkemizin cennet dalış bölgelerinden olan Kaş, Kalkan, Bodrum, Datça, Fethiye, Marmaris, Demre, Ayvalık, Adrasan, Çanakkale, Alanya gibi bölgelerimizle tanıştırmaya fırsatını elde etmek de ayrı bir mutluluk.

Ancak her zaman anlatmaya çalıştığım ve öğrencilerime vermeye çalıştığım mesaj çok daha özel ve farklıdır. Sualtıcılık dalmaktan ibaret değildir "farkındalık" gerektirir. Zira yanlış uygulamalar ve ihmaller sebebiyle sonuna yaklaşmakta olduğumuz bir sualtı dünyası gerçeği ile karşı karşıyayız. Bu nedenle yetiştirdiğimiz dalgıçların ve dalış eğitmenlerinin davranış tarzlarıyla, dalış biçimleriyle, emniyet kurallarına gösterdikleri sadakat ve rol modeli tarzlarıyla diğer dalgıçlara örnek teşkil etmeleri çok büyük önem arz ediyor. Eğer bunu başarabilirsek, her dalış teknemizin kendi kendini denetleyen bir sahil güvenlik botu haline dönüşebilmesi mümkün olacaktır. Bu sayede de belki yok olmakta olan sualtı dünyamız tekrar dirilebilir ve bilinçli dalgıçların artmasıyla birlikte dalış bugün ve gelecekte hep "emniyetli" bir rekreasyonel aktivite olarak görülmeye devam edebilir.

Dalış merkezlerimiz ve Sahil Güvenlik...

Sahil Güvenlik botlarımızın denetlemeler esnasında dalış teknelerinde bulunması gereken donanımları ve idari prosedürleri, yönerge ve talimatlar doğrultusunda en mükemmel şekilde denetlediklerinden şüphemiz yoktur ancak acaba bu denetimler ülkemizde dalış endüstrisinin sağlıklı bir şekilde gelişmesi ve sualtı tabiatının yaşamaya devam etmesi için "yeterli" midir? Yukarıda sayılan sebeplerle, dalış merkezlerinin denetimlerinin "kurulumları" aşamasında gerçekleşmesi öncelikli hedefimiz olmalıdır.

Türkiye 'de dalışla iştigal eden şirket, eğitmen ve kuruluşların sayısında her geçen yıl görülen bariz artış maalesef bir "spor" federasyonu olan Sualtı Sporları Federasyonumuzun imkanlarıyla denetlenemeyecek kadar büyük hatta dev bir dalış endüstrisinin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Sektörde hali hazırda Sualtı Sporları Federasyonundan yetki belgesi ile faaliyet gösteren 300 kadar dalış merkezi ve kulübü ile bu merkezlerde görev yapan 1250 kadar "yetkili" eğitmen ve rehber balıkadam mevcuttur. Bu sayılar her geçen yıl artmakta olup Sualtı Sporları

Federasyonuna bağlı olmadan dalış faaliyetlerinde bulunan bazı turistik işletmelerin ve derneklerin mevcudiyeti de sektörece malumdur.

Söz konusu 300 kadar dalış merkezi ve 1250 kadar eğitmen ve rehber sayısı, Türkiye Sualtı Sporları Federasyonunun üyesi olduğu "CMAS" sisteminde eğitmenlik belgesi olan ve aktif olarak görev yapan dalış eğitmenleri ile dalış merkezlerini kapsamaktadır. Eğer tüm Dünya da geçerliliği olan ve Dünya Rekreasyonel Scuba Eğitim Konseyi RSTC ile Avrupa Standardizasyon Komitesi CEN tarafından otorize edilmiş ve Uluslararası Standardizasyon Organizasyonu ISO kalite belgesi ile hizmet veren PADI (Professional Association of Diving Instructors) ve SSI (Scuba Schools International) gibi uluslararası dalış eğitim organizasyonlarının eğitmenlerini ve faaliyetlerini de hesaba katarsak bahse konu sayıların dahi gerçeği yansıtmadığı fark edilecektir.

Türkiye 'de rekreasyonel amaçlı turistik dalış eğitimi ve organizasyonu ile iştigal eden profesyonel kurum ve kişilerin sayısı binlerle ifade edilmekte olup sertifikalı dalgıç sayısının ise son 4 yılda 2 kat artarak 300.000. i aştığı Sayın Federasyon başkanımız tarafından ifade edilmiştir. Sektör bu hızla ilerlemeye devam ederse yakın bir gelecekte bir milyon dalgıç, 1000 kadar dalış merkezi ve 5000 kadar eğitmen ve rehberden oluşan bir sektörle karşı karşıya kalacağımız çok açıktır. Acaba denetim alt yapımız buna hazır mı?

Sahil Güvenlik Komutanlığımızın görev ve yetki alanlarını tanımlayan 2692 sayılı yasa incelendiğinde bu güzide kurumumuzun ne kadar ağır bir yük altında olduğunu görmek zor olmayacaktır. Bu anlamda komutanlığımızı iyi tanıyan bir birey olarak bot komutanlarımızın yükünü hafifletmemiz gerektiğine inanıyorum. Bu amaçla, kendi kendimizi disipline etmemiz ve eksikliklerimizi gidermemiz gerekiyor. Dalış sektörü için en uygun çözümün "oto kontrolü" sağlayacak meslek odamızın kuruluşu olduğu kanaatindeyim.

Büyük sualtı dünyası nasıl bir yerdir? Dalmak nasıl bir his verir insana?

Yazımı tamamlamadan evvel sizlere dalışın ve sualtıcılığın insanların kalplerinde yarattığı o anlatılması çok zor duygulardan bahsetmek isterim.

Kim bilir belki de içinizde "okyanus gezegeni" ile

buluşmak isteyenler vardır ve kim bilir belki ben de o dünyayı sizin gözünüzde canlandırabilirim satırlarımla...

Hani bir an gelir, bulunduğunuz yerden koşarak kaçmak istersiniz. Yaşadığınız hayatın tekdüzeliğinden, sürekli aynı konuları konuşup, sürekli aynı kısır döngü içerisinde gidip gelmekten yorulursunuz. İşte o zaman içinizden çok ama çok uzaklara gitmek ve hatta bazen farklı bir gezegende olmak geçer. Bu neredeyse olanaksızdır ve içinizi bir karamsarlık kaplar. O an gelir, dünyamızın dörtte üçünü oluşturan o uçsuz bucaksız okyanusları fark edersiniz. Denizin akciğerlerinizi dolduran o taptaze kokusunu hatırlarsınız. Büyüleyici mavi ve sonsuzluk gelir gözlerinizin önüne. Birden, dünyamızın aslında bir okyanus gezegeni olduğunu ve bizlerin de bu dünyanın çok küçük bir bölümünü oluşturan ufak kara parçaları üzerindeki beton yığınlarının arasında hapis bir yaşantı sürdürdüğümüzü fark edersiniz. Sanki uzaydaymış gibi yerçekimsizliği ve inanılmaz bir sessizlik ile dinginliği yaşayacağınız apayrı bir dünyayı ziyaret etmenin zamanı gelmiştir. "Denizlere dönmeliyim" diye haykırır ruhunuz. Ve tekne hareket eder... Beton yapılar arkanızda bıraktığınız köpüklerin de arkasında kalır ve görünmez olur bir süre sonra. Kekik kokusu ile yosun kokusunun bedeninizi okşayan bir esintiyle birlikte nefes alıp verişinizi değiştirdiği yemyeşil bir koya varırsınız ve kaptan demir atar... Küpeşteye yaslanırsınız. Elinizdeki çay bardağının sıcaklığı ile ruhunuzun sıcaklığı gözlerinizdeki ışıltıya yansır. İçiniz huzurla dolar. Dalış malzemelerinizi hazırlamaya başlarsınız. Birkaç dakika sonra evrende bir örneği daha görülmemiş bir hızla boyut değiştireceksiniz ! O an gözünüzde canlandıkça içinizi bir huzur kaplamaya başlar. Suya girip, dağların yeşiline ve gökyüzünde uçan kuşlara bir kez daha bakarsınız ve dünyanın en güzel köşesine alçalmaya başlarsınız.

Çok değil, birkaç metre indikten sonra meraklı gözleri ve tumbul dudaklarıyla karşılar sizi orfoz..... Ürkektir ama yuvasına girmeden evvel size bir merhabayı çok görmeyecek kadar gerçektir ! Pırıl pırıl ışıldayan mercanlar ve rengârenk deniz tavşanları arasında yüzmeye başlarsınız. İçinize çektiğiniz her nefes sizi hayata daha da güçlü bağlar. Stres ve tüm sorunlar yukarıda kalmıştır. Bir süre sonra o mekânda misafir olduğunuzu ve

bu eşsiz sualtı dünyasının ne kadar korunmaya muhtaç olduğunu fark edersiniz. Denize bakış açınızı değiştir. Gerçek dünyanın burası olduğu silinemez bir şekilde hafızanıza kazınır. Bir saat boyunca sadece hava kabarcıklarınızın yüzeye yükseliş sesini dinlersiniz. Artık yukarıya çıkma vakti gelmiştir. Son bir kez sualtından güneşe doğru bakarsınız. O anı, o görüntüyü yaşamayan bilemez, anlayamaz bu satırları. Kalbinizle ruhunuzun bir kez daha sınımsız olduğunu hissedersiniz ve gözlerinizi alamazsınız bu manzaradan.

Yavaş yavaş palet vururken yukarıya doğru yükselirsiniz ama her palet darbesiyle aşağıyı özlemeye başlarsınız. İçinizden bağırarak gelir: "İyi ki buradayım, iyi ki dalgıcım !" ... Dalış elbiselerinizi çıkarır ve sizi ısıtan güneşin altında minderinize uzanıp gökyüzünü seyretmeye başlarsınız, gözünüz ufka takılır, yüzünüzdeki tebessüme mani olamazsınız. İşte dalış ve sualtıcılık böyle bir şeydir. Ben bir dalış eğitmeni olarak çok şanslıyım; çünkü sizlere bu duyguları yaşatabilmek ve sizleri akıl almaz dünya ile buluşturabilmek imkânına sahibim. Zihinlerinizdeki soru işaretlerini yok edebilmeyi ve endişelerinizi cesarete çevirmeyi seviyorum.

Ama maalesef yine beceremedim sualtıcılığı birkaç cümleye sığdırmayı ve galiba hiç beceremeyeceğim...

Saygılarımla
Asutay AKBAYIR